

BULLETIN

2/1995



Národní protidrogová centrála
Praha

Obsah :

1. Spolupráce součinnost NPDC ČR v 1993 – 1994, II. Část
Redakční rada
2. Problematika právní úpravy nedovoleného obchodu s omamnými a psychotropními látkami
JUDr. Zdeněk BUDINA, NPDC ÚOOZ S KP P ČR
3. Operace „ANDROMEDA“ a její význam pro mezinárodní kooperaci protidrogových centrál s NPDC ÚOOZ S KP P ČR
JUDr. Jiří KOMOROUS, NPDC, ÚOOZ S KP P ČR
4. Trestná činnost v souvislosti s nealkoholovou toxikománií I. část
JUDr. Miroslav BORNÍK
5. Trestní postih držby drog
JUDr. Jaroslav POSPÍŠIL, Úřad vyšetřování pro Českou republiku
6. Nejvýznamnější akce NPDC ÚOOZ S KP P ČR v boji proti drogové kriminalitě v roce 1994
Redakční rada
7. Jak se vypořádat s narkomanií – názory veřejnosti
Institut pro výzkum veřejného mínění
8. Výběr ze zahraničních informací k problematice drog
Redakční rada
9. Upozornění redakční rady

SPOLUPRÁCE A SOUČINNOST NPDC ČR 1993 – 1994, II. ČÁST

REDAKČNÍ RADA

V této druhé části se zaměříme na naše součinnostní vztahy se zahraničními partnery, podílejících se na řešení drogové kriminality z pohledu spolupráce mezi národy.

SPOLKOVÝ KRIMINÁLNÍ ÚŘAD -
(BKA) – Spolková republika Německo

Jeden z hlavních zahraničních partnerů NPDC, se kterým je realizovaná velmi operativní a oboustranně vysoce hodnocená spolupráce v mezinárodních součinnostních akcích, jako byla například operace ANDROMEDA, BABYLON apod.

ÚŘAD PRO VYŠETŘOVÁNÍ DROG –
(DEA) – Spojené státy americké

Nejvýznamnější a současně nejsilnější partner NPDC v celosvětovém měřítku. Spolupráce probíhá zejména na úseku prekurzorů a odhalování nezákonného obchodu s kokainem.

NÁRODNÍ KRIMINÁLNÍ
INFORMAČNÍ SLUŽBA -
(NCIS) – Velká Británie

Velmi významný, v Evropě druhý hlavní partner NPDC, který se významně zasloužil mimo jiné i o vybavení České republiky výpočetní technikou v oblasti nezákonného obchodu s drogami. Spolupráce probíhá na vrcholné úrovni k oboustranné spokojenosti.

I N T E R P O L –
Generální sekretariát Lyon, Francie

Strategicky nejvýznamnější partner NPDC, se kterým je uskutečňován informační styk prostřednictvím Národní ústředny Interpolu České republiky a kde se NPDC přímo účastní řady jednání věnovaných problematice omamných a psychotropních látek.

SPOLKOVÝ ÚŘAD PRO POLICEJNÍ
ZÁLEŽITOSTI, CENTRÁLNÍ
ÚŘADOVNA PRO OMAMNÉ LÁTKY
Švýcarsko

Velmi důležitý partner v konkrétních operativních případech, zejména pokud se týče problematiky nelegálních aktivit kosovoalbánských zločineckých skupin v Evropě.

PROTIDROGOVÁ DIVIZE
(DD) Norsko

Významný partner pro NPDC z hlediska spolupráce ze severskými zeměmi, neboť z Protidrogové divize je delegován styčný důstojník pro NPDC z hlediska problematiky všech severských zemí.

PROTIDROGOVÁ BRIGÁDA
(PDB) Slovensko

Přes určitou nejasnost postavení a zařazení PDB Slovenska v současné struktuře policie Slovenské republiky, se jedná o důležitého partnera NPDC zejména v oblasti potírání aktivit na tzv. „Balkánské cestě“.

V následujícím čísle Informačního Bulletinu budou uvedeny součinnostní orgány státní správy České republiky, které se podílejí na problematice drog.

PROBLEMATIKA PRÁVNÍ ÚPRAVY NEDOVOLENÉHO OBCHODU S OMAMNÝMI A PSYCHOTROPNÍMI LÁTKAMI.

JUDr. Zdeněk BUDINA, NPDC ÚOOZ S KP P ČR

ÚVOD.

Po roce 1989 na území České republiky začalo docházet nejdříve pozvolna, ale s postupující dobou stále razantněji k prudkým změnám v oblasti nelegální výroby, obchodu a šíření omamných a psychotropních látek.

Tímto vývojem se Česká republika intenzivně zařadila do řešení celosvětového problému, kterým je obchod s omamnými a psychotropními látkami a který představuje vážné ohrožení zdraví, blaha lidí a nepříznivě ovlivňuje ekonomické, kulturní a politické základy společnosti. Tomuto nebezpečí se snaží čelit světové společenství přijetím několika „úmluv“, řešících nezákonný obchod s těmito látkami.

ZÁKLADNÍ MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY.

Při řešení nezákonné výroby, obchodu a šíření omamných a psychotropních látek, světové společenství přijalo následující základní dokumenty.

JEDNOTNÁ ÚMLUVA O OMAMNÝCH LÁTKÁCH z roku 1961. Na tento dokument navazuje PROTOKOL Z ROKU 1972, doplňující Jednotnou úmluvu o omamných látkách z roku 1961. Další konvencí je ÚMLUVA O PSYCHOTROPNÍCH LÁTKÁCH z roku 1971.

Posledním uceleným dokumentem je ÚMLUVA ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ PROTI NEDOVOLENÉMU OBCHODU S OMAMNÝMI A PSYCHOTROPNÍMI LÁTKAMI, z roku 1988, která byla přijatá ve Vídni dne 20.12. 1988. Cílem uvedené konvence je uzavřít komplexní, účinnou a operativní mezinárodní úmluvu, orientovanou zejména na boj proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami a to v zemích, které k této konvenci přistoupily.

Česká republika svoji ratifikací přistoupila ke všem mezinárodním úmluvám, které se bezprostředně dotýkají problematiky omamných a psychotropních látek a jejich nedovoleného obchodu. Úmluva Organizace spojených národů z roku 1988 vstoupila v České republice v platnost dnem 2. září 1992.

Přes přihlášení k úmluvám Organizace spojených národů o omamných a psychotropních látkách, legislativa České republiky v některých ustanoveních právních předpisů neodpovídá požadavkům mezinárodního úsilí v boji proti nedovolenému obchodu s těmito látkami.

Při hodnocení rozporů je poukazována především na rozpory mezi úmluvou OSN z roku 1988 a dříve přijatými úmluvami z roku 1961, 1971 a 1972 s právními předpisy České republiky, zejména s trestním zákonem ale i dalšími právními předpisy.

ROZBOR A PRÁVNÍ ASPEKTY ROZPORŮ LEGISLATIVY ČESKÉ REPUBLIKY S MEZINÁRODNÍMI ÚMLUVAMI A DOKUMENTY.

V současné době vychází platný zákon z předpokladu, podle kterého se každé držení drogy (bez ohledu na množství) uvádí do vztahu s užíváním, nikoliv s nezákonným obchodem. V rozporu s požadavkem mezinárodních úmluv ukládá česká legislativa represivním orgánům povinnost prokázat, že se v daném případě jedná o nedovolený obchod s omamnými a psychotropními látkami. Stejně je povinností orgánů postupovat v případě zjištění pěstování kultur cannabisu sativa, kdy je nutno dokazovat a určit záměr využívat tyto rostliny pro výrobu drog a dále je nutno prokázat nebezpečnost těchto látek. Takováto opatření, která neodpovídají v žádném případě požadavkům mezinárodního práva, vysoce

komplikují úspěšnou práci orgánů represe a vycházejí vstříc obchodníkům, kteří si jsou vědomi výhod, které jim přináší využívání České republiky jako centra evropského obchodu.

Užívání drog není ani zakázáno ani potlačováno ustanoveními trestně právních norem, platnými v současné době. Získání a nezákonné držení drogy z pohledu spotřeby není nikterak omezováno.

Podle návrhu nové legislativy bude nadále existovat absence trestního postihu za užívání drog, stejně tak jako jejich získávání a držení z hlediska osobní spotřeby. Za povšimnutí stojí, že mnoho odpovědných pracovníků projevilo zájem o koncepci stanovení denní dávky pro uživatele (systém, od kterého bylo upuštěno v Itálii) za účelem rozlišení držení drogy pro vlastní potřebu (tolerance) a jejího oddělení od ilegálního obchodu (potlačení).

At' již se jedná o obchod nebo užívání, zdá se v současné době obtížné vydat zákon a obzvláště pak přijmout represivní opatření vzhledem k historickému kontextu a idejím, které zde převládají. V tomto duchu jakýkoliv represivní postup vytváří obraz starého režimu a je přijímám velice negativně. Zdá se, že u mnoha lidí převažuje naivní optimismus, pokud se týká postupů v oblasti nezákonného obchodu a zneužívání omamných a psychotropních látek. Nadcházející hrozba je ignorována nebo podceňována. Existují obavy, aby procitnutí nebylo příliš těžké, až organizovaný zločin začne těžit z nedostatků vyplývajících z tohoto vztahu k pevnému zakotvení. Opakované zdůraznění specifických českých problémů a jejich specifického řešení je jistě přijatelné. Avšak nezdá se, že by tato specifika překročila hranice toho, co je známo jinde a nebyla kompatibilní se způsobem zavedení legislativních opatření, přijatých v jiných velkých demokratických zemích ve světě.

Jedná se o pokrytí všech substancí, klasifikovaných konvencemi Organizace spojených národů a rozlišení drog na

- Drogy s vysokým rizikem, nepoužívané v medicíně
- Drogy s vysokým rizikem, které jsou v medicíně předmětem zájmu
- Drogy s menším rizikem, značně využívané pro medicínské účely
- Prekurzory

Veškerá činnost, vztahující se k první skupině, by měla být, je-li to možné, zakázána. Výroba, produkce, obchod, užívání v průmyslu a poskytování drog z druhé skupiny soukromníkem, by mělo být upraveno zákonem a velmi důsledně kontrolováno. Konečně třetí skupina a prekurzory by měly být upraveny do režimu více flexibilního. Zákon by měl stanovit minimální nezbytné garance pro přesné provozování legálních aktivit a to pomocí režimu licencí pro sledování operací a pro využívání místností a zařízení.

Poté by mělo následovat stanovení příslušných opatření při pěstování, výrobě, produkci, obchodu nebo distribuci ve velkém, mezinárodním obchodu a využití rostlin, látek a drogových preparátů s vysokým rizikem v průmyslu a rizikových drog v medicíně – limity zásob, limity výroby, speciální opatření aplikovatelná v mezinárodním obchodu, opatření pro obchodní přepravu a opatření týkající se poštovních zásilek.

Dále je potřeba stanovit příslušná opatření pro obchod a distribuci v drobném. Zákon by měl zahrnovat dále určitá zvláštní opatření, vztahující se k držení omamných nebo psychotropních látek.

- periodické prohlídky
- podmínky provádění profesionální činnosti
- registrace operací
- podmínky držení
- soupisy a bilance
- úprava a značení
- reklama

Je třeba stanovit též opatření pro prekurzory a opatření pro lékařský a vědecký výzkum a vzdělávání. Zákon by měl určit chod a postup při kontrole a zjišťování jeho porušení, jakož i odpovídající opatření za porušení tohoto zákona

V souladu s článkem 3 Úmluvy OSN z roku 1988, zejména §§ 1, 2, 3, 4, jsou státy povinny trestně stíhat a přísně potlačovat obchod s drogami ve všech jeho formách. To vyžaduje, aby zákon stanovil trestné činy a zásadní tresty pro následující činnosti :

- pokud jde o drogy s vysokým rizikem (I. a II. skupina)
 - výroba a produkce
 - mezinárodní obchod
 - obchodování (všechny formy stanovené čl. 3, Úmluvy z roku 1988)
 - napomáhání zneužívání
- pokud jde o drogy s menším rizikem (skupina III.) postup obdobný jak uvedeno shora
- pokud se týká prekurzorů (skupina IV.), technického zařízení a materiálů :
 - výroba, přeprava nebo distribuce zařízení, materiálů nebo chemických prekurzorů, o nichž se ví, že by mohly sloužit pro pěstování, produkci nebo ilegální výrobu drog nebo psychotropních substancí
- obecné trestné činy, související s drogami s vysokým rizikem, s rizikovými drogami a prekurzory :
 - praní peněz pocházejících z nezákonného obchodu s drogami
 - organizace, podpora nebo financování obchodu s drogami
 - nabádání k porušování zákona a nezákonnému užívání drog
 - pokus, spojení, dohoda (za účelem páchaní trestného činu)
 - spoluvina, příprava a zvláštní důvody

Měly by též být zavedeny důvody ke zvýšení trestu, zmírnění nebo zproštění viny, jakož i tresty doplňující, zejména povinná konfiskace majetku, fakultativní tresty a opatření k léčbě. Léčebná opatření, výchova, rehabilitace, readaptace nebo sociální zapojení by měly být stanoveny pouze jako prostředky doplňující. Nicméně v případě porušení zákona nezletilými by prostředky výchovné, readaptace nebo sociální zapojení měly být stanoveny jako prostředky hlavní a měly eventuálně nahrazovat uvěznění nebo peněžitý trest. Může jít také o léčbu či rehabilitaci, neboť vlastní příčinou porušení zákona je toxikomanie jako nemoc.

Konvence (čl. 3,4a) vyžaduje, aby závažná porušení zákona byla přísně trestána a je třeba stanovit odpovídající a dostatečné tresty pro tato porušení (méně přísné pro trestní záležitosti, týkající se zneužívání). Velice přísné tresty by měly být určeny pro ta porušení zákona, která se týkají nejnebezpečnějších drog (ilegální pěstování, výroba, produkce, vývoz, dovoz a poskytování), ilegální obchod s prekurzory, praní zisků pocházejících z drog s vysokým rizikem a prekurzorů. Přísné tresty by měly být také pro pachatele usnadňujících zneužívání (dobrovolná preskripce, podněcování nebo napomáhání). Méně přísnější tresty pro osoby získávající, držící nebo kteří pěstují drogy s vysokým rizikem pro vlastní potřebu a málo přísné pro osoby, které získávají rizikové drogy pro vlastní potřebu.

Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem by měla být především přijata taková opatření, která by umožňovala zjišťování ilegálního obchodu s prekurzory, jakož i praní peněz pocházejících z nedovoleného obchodu s drogami.

Je nutno stanovit specifické prostředky, určené k usnadnění vyšetřování v odpovídajících případech a při zavedení nezbytných opatření k zabránění jejich zneužití : depistáž vyšetřovacími léčebnými technikami, kontrolované zásilky, noční prohlídky, kontrola poštovních služeb, sledování a odposlech telefonických rozhovorů podezřelých osob, přístup

k informačním systémům, zavedení sledovaných bankovních účtů podezřelých osob a vystavování bankovních, finančních a obchodních dokumentů, kontroly finančních aktivit, použití síly proti ozbrojeným organizovaným skupinám.

Měla by být stanovena minimální opatření k zajištění a uchování důkazů stejně tak jejich konzervace a destrukce před konečným rozhodnutím o zabavení omamné nebo psychotropní látky.

Nejlepším postupem v této oblasti je zejména podřídit se mezinárodním konvencím Organizace spojených národů. Užívání drog s výjimkou lékařské preskripce a pod lékařským dohledem by mělo být na území České republiky zakázáno. Osoby, které zneužívají ilegální drogy, by neměly být pronásledovány, ale měly by se podrobit přísnému dohledu zdravotnických zařízení. Konvence fakticky nestanoví žádnou povinnost pro jednotlivé státy přímo potlačovat či trestně stíhat zneužívání omamných a psychotropních látek. Avšak Úmluva OSN z roku 1988 specificky zavazuje státy k trestnímu stíhání prodeje a držení omamných a psychotropních látek a substancí pro osobní potřebu. Nicméně, léčba, výchova a rehabilitace, readaptace nebo zpětné sociální zařazení mohou a měly by nahradit uvěznění nebo potrestání (pokutu) tam, kde je to zapotřebí. Tyto prostředky by bylo na místě používat v kterémkoliv stádiu (v případě stíhání, nerespektování povinné léčby, ve stádiu před zahájením stíhání, před sdělením obvinění, před vynesáním rozsudku, na místo výkonu trestu, po uvěznění) spolu se snížením nebo prominutím trestu.

Je na rozhodnutí jednotlivých států, jak budou postupovat při trestním stíhání. Mohou si vybrat, zda se uchýlí k opatření represivním nebo opatřením léčebným a mohou stanovit povinnou léčbu, navazující na alternativní směr k represivnímu opatření.

Je nutno podotknout, že všechny drogy, nacházející se v držení jakékoliv osoby, jsou používány ilegálně a měly by být zabaveny a konfiskovány nařízením příslušných právních kompetentních míst, i když tato osoba nebude těmito místy stíhána.

Krátký článek Úmluvy o omamných látkách z roku 1961 zakazuje státům povolit držbu omamných látek jinak než na základě uděleného práva.

V odst. 3, článku 5 Úmluvy o psychotropních látkách z roku 1971 se hovoří, že je „žádoucí“, aby státy nepovolovaly přechovávání psychotropních látek uvedených v seznamech II., III. a IV. této Úmluvy jiným způsobem, než na základě zákona. Pokud se jedná o látky v Seznamu Úmluvy z roku 1971, jsou tyto zahrnuty v Tabulce I. typové národní klasifikace „zakázané látky“.

V oficiálních komentářích k Úmluvě o omamných látkách z roku 1961 a v komentářích k Úmluvě o psychotropních látkách z roku 1971 je upřesněno, že uvedené články těchto dokumentů se týkají zejména **uchovávání látek narkomany (drogově závislími) a to i v malých množstvích. Tyto látky jim nebyly předepsány lékařem a vydány k tomu zplnomocněnou osobou.**

ZÁVĚR

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že současný stav legislativních norem v oblasti omamných a psychotropních látek v České republice se dostává do rozporu se stávajícími možnostmi legislativních opatření.

Ukazuje se určitý nesoulad mezi současnou trestně právní úpravou a mezinárodními dohodami přijatými v této oblasti. Problém spočívá zejména v držbě omamných a psychotropních látek v jakémkoliv množství i pro vlastní potřebu, v obtížné aplikaci dosavadních zákonných ustanovení na konfiskaci majetku (propadnutí majetku), získaného na základě neoprávněné manipulace s omamnými a psychotropními látkami. Chybí zákonné opatření umožňující sledování nedovoleného zboží – drog- při tranzitu přes území České

republiky. Bude velmi nutné uzákonit taková opatření, která by předcházela takzvanému praní špinavých peněz.

Objektivní analýza vývoje změn, ke kterým došlo v posledním období, by měla vést k urychlenému zpracování nové komplexní právní úpravy problematiky nedovoleného obchodu s omamnými a psychotropními látkami.

Chybí nejen celková koncepce, ale i propojení jednotlivých zákonných opatření v rezortu policie, celní správy, zdravotnictví a podobně. Preventivní opatření, na které je ve světě dáván stále větší důraz, jsou často upravena pouze deklarativně či absentují vůbec.

Tato situace je bezesporu hlavním důvodem, který vyžaduje přehodnocení a doplnění právních předpisů tak, aby poskytovaly naší společnosti dostatečné množství a prostředky v boji proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami a aby se co nejvíce přiblížily mezinárodním právním normám a smlouvám, kterými je Česká republika vázána.

LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY ZNEUŽÍVÁNÍ OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK V ZEMÍCH EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ

STÁT	Držení OPL pro vlastní potřebu	Držení OPL všeobecně	Obchod s opl
BELGIE	Na úrovni obchodu s OPL	3 měsíce až 5 let uvěznění	3 měsíce až 5 let uvěznění
DÁNSKO	Na úrovni obchodu s OPL	Až 2 roky vězení	Až 2 roky, až 10 let uvěznění*
FRANCIE	Teoreticky na úrovni obchodu s OPL	2 až 10 let uvěznění	2 až 10 nebo 10 až 20 let uvěznění
HOLANDSKO	M: až 3 měsíce T : až 1 rok	Až 2 roky uvěznění	M: až 4 roky T : až 12 let
IRSKO	M: až 3 roky T : až 7 let	M: až 7 let T : až doživotí	M: až 4 roky T : až doživotí
ITÁLIE	1. st. Výstraha 2. st. Odejmutí ŘP 3. st. Vězení, pokuta	M: 2 až 6 let T : 4 až 15 let Uvěznění	4 až 15 let nejméně 20 let uvěznění
LUCEMBURSKO	Opatřování a držení pro spotřebu až 5 let	1 až 5 let uvěznění	1 až 5 let uvěznění
NĚMECKO	1 až 4 roky uvěznění	1 až 15 let uvěznění	1 až 4 roky, 1 až 15 let* uvěznění
PORTUGALSKO	Až 1 rok uvěznění	1 až 4 roky uvěznění	12 až 18 let uvěznění
ŘECKO	Stíháno u netoxikomanů 2 až 5 let	5 až 20 let uvěznění	5 až 20 let uvěznění doživotí*
ŠPANĚLSKO	Netrestáno	M: 4 měsíce až 4 roky T : 8 měsíců až 8 let Uvěznění	M: 10 až 17 let* T : 14 až 23 let* Uvěznění
VELKÁ BRITÁNIE	A: do 7 let B: do 5 let C: do 2 let	A: doživotí B: do 14 let C: do 5 let	A: doživotí B: do 14 let C do 5 let

STÁT/rok leg. úpravy	Třídění OPL	Užívání OPL	Hlášení a registrace uživatelů
BELGIE (1921,1975)	Nerozlišuje	Represe spotřeby ve skupině 3 měsíce až 5 let	Neexistuje
DÁNSKO (1955,1976)	Nerozlišuje	Netrestáno	Neexistuje
FRANCIE (1970,1987)	Nerozlišuje	Stíhání každého užívání 2 měsíce až 1 rok	Hlášení zdravotnímu úřadu
HOLANDSKO (1920, 1976)	Odlišuje cannabis a ostatní OPL	Netrestáno	Neexistuje
IRSKO (1977, 1984)	Odlišuje cannabis a ostatní OPL	Netrestáno kromě opia (14 let)	Neexistuje
ITÁLIE (1975, 1990)	Odlišuje cannabis a ostatní OPL	Zakázáno, ale nestíháno	Hlášení zdravotnímu úřadu
LUCEMBURSKO (1973, 1989)	Nerozlišuje	Individuálně 3 měsíce až 3 roky, ve skupině 1 až 5 let	Vězení, pokud odmítne detekční zkoušku
NĚMECKO (1973, 1981)	Nerozlišuje	Netrestáno	Neexistuje
PORTUGALSKO (1983)	Nerozlišuje	Netrestáno	Neexistuje
ŘECKO (1970, 1976)	Nerozlišuje	Netrestáno	Neexistuje
ŠPANĚLSKO (1983, 12988)	Odlišuje cannabis a ostatní OPL	Netrestáno	Uplatnění zákona o společenské nebezpečnosti
VELKÁ BRITÁNIE (1971, 1986)	Rozlišuje 3 stupně nebezpečnosti	Netrestáno kromě opia (14 let)	Hlášení Ministerstvu vnitra

Vysvětlivky : * - zostřený trest A – kokain, heroin, LSD
M – „měkké“ drogy B – kodein, hašiš, barbituráty
T – „tvrdé“ drogy C – marihuana, amfetaminy

OPERACE „ANDROMEDA“ A JEJÍ VÝZNAM PRO MEZINÁRODNÍ KOOPERACI ZAHRANIČNÍCH PROTIDROGOVÝCH CENTRÁL A NPDC ÚOOZ S KP P ČR

JUDr. JIŘÍ KOMOROUS

Již od svého vzniku v roce 1993 se protidrogová centrála Policie České republiky (v té době působící pod názvem Odbor drog Ústředny kriminální policie) začala velice intenzivně zabývat problematikou tzv. „balkánské heroinové cesty“ respektive zejména její severní větve, která se odklonila přes území České republiky v důsledku válečného konfliktu na Balkánském poloostrově.

Tak jak již bylo konstatováno v Informačním Bulletinu č. 1 ve stati „Současná situace v oblasti nedovolené výroby, dovozu, převozu, vývozu, obchodu a šíření omamných a psychotropních látek na území ČR, na území české republiky byly ve stále větší míře zachycovány konkrétní nelegální aktivity konkrétních jedinců kosovoalbánského původu v drogové oblasti.

Specializovanému pracovišti protidrogové centrály se dařilo stále více a více skládat z informačních částek ucelený obraz a potvrdovat důvodné podezření, které bylo na začátku. Podezření o existenci silné a dobře organizované kosovoalbánské zločinecké skupin (KAZS), která organizačně zajišťovala jednu ze silnějších buněk „BALKÁNSKÉ CESTY“ z Jihovýchodu (Turecka) přes Českou republiku do Švýcarska.

V průběhu náročné a nebezpečné operativně pátrací činnosti policistů NPDC se podařilo postupně rozmotávat celé organizační klubko KAZS ANDROMEDA a zejména se potvrdil velice závažný fakt, a to že řídicí struktury KAZS jsou umístěny v Praze.

V závěru roku 1993 byla provedena hluboká analýza celého případu, ze které vyplynul velmi závažný závěr : Nutnost svolat do Prahy mezinárodní poradu zainteresovaných protidrogových centrál evropských států a stanovit společný koordinovaný postup do následujícího období s cílem paralyzovat pokud možno celou KAZS a to včetně jejich řídicích struktur.

V prosinci 1993 se proto sešla v Praze pod vedením české protidrogové centrály mezinárodní pracovní skupina tvořená zástupci České republiky, Slovenské republiky, Spolkové republiky Německa, Švýcarska a Rakouska. Hlavním úkolem pracovní skupiny bylo stanovit společný postup do následujícího období a celé operace.

Z porady vyšly velice významné závěry a dá se říci, pro českou protidrogovou centrálu historicky předělové :

1. Česká protidrogová centrála byla uznána poprvé ve své historii jako hlavní řídicí a koordinační složka v rámci mezinárodní operace.
2. Bylo dohodnuto, že minimálně v první fázi na 6 měsíců bude vyslán do Švýcarska důstojník NPDC, jako řídicí a koordinační zástupce NPDC působící v tamější oblasti.
3. Bylo dohodnuto, že na české protidrogové centrále bude recipročně v uvedeném období delegován zástupce – konzultant Švýcarské policie.
4. Celá operace bude probíhat v úzkém a operativním spojení jednotlivých zainteresovaných protidrogových centrál a to tak, aby se podařilo zadokumentovat nelegální činnost celé KAZS a zejména nashromáždit takové množství důkazů, které by ve finále vedli k zatčení a usvědčení hlavních organizátorů – bosů, řídicích celou akci KAZS z Prahy.

V návaznosti na toto mezinárodní jednání operativních policejních složek pak následovala významná součinností jednání s vyšetřovateli Úřadu vyšetřování pro ČR, kteří se stali vrcholnými garanty za oblast orgánů činných v trestním řízení v České republice a dále

pak zástupci protinarkotického oddělení Generálního ředitelství cel ČR, bez jejichž spolupráce a vstřícnosti by se zdaleka nepodařilo uskutečnit operaci v takovém rozsahu, jak si NPDC představovala.

NPDC ještě v rámci organizačního zabezpečení celé operace provedla vnitřní spojení tzv. heroinových operativních skupin do jednoho pracoviště, aby nedocházelo k tříštění sil a prostředků.

Díky pochopení vedení Policie ČR a Ministerstva vnitra ČR se začátkem roku 1994 začala realizovat nejrozsáhlejší protidrogová operace České policie podle dohodnutých závěrů z mezinárodní porady v prosinci roku 1993.

Do Švýcarska odjel funkcionář mezinárodního oddělení NPDC a ze Švýcarska přiletěl konzultant Centrální úřadovny pro omamné látky Spolkového úřadu pro policejní záležitosti švýcarské policie.

Na NPDC začalo fungovat spojené pracoviště ANDROMEDA, dále byla vyčleněna část databáze Skupiny analytiky a informací NPDC pro operaci ANDROMED a byl jmenován vrchní koordinační důstojník ANDROMEDA.

Byla učiněna potřebná technická opatření se Zvláštními technickými službami Policejního prezidia ČR a Úřadu pro operativní dokumentaci Policejního prezidia ČR.

Operace se rozběhla na plné obrátky a probíhala bezchybně podle stanoveného postupu.

Policejním složkám zainteresovaných zemí se dařilo plnit dojednaný plán a v srpnu 1994 se operace ANDROMEDA chýlila ke zdárnému konci.

Po provedené analýze celého případu a dohodě zainteresovaných složek bylo přistoupeno k vrcholné části celé operace – zatčení dvou hlavních organizátorů celé KZAS, kteří žili a řídili celou organizaci z Prahy. Bylo zatčeno 47 členů celého gangu po celé Evropě a zadrženy desítky kilogramů heroinu v hodnotě sta milionů korun.

Význam celé operace se promítl do dvou hledisek :

1. Národní protidrogová centrála České republiky byla poprvé uznána za zcela rovnocenného partnera zahraničních protidrogových centrál.
2. Poprvé se podařilo zlikvidovat kompletně celou jednu organizovanou skupinu zabývající se nezákonným obchodem s omamnými a psychotropními látkami.

V souvislosti s operací ANDROMEDA otiskujeme i nejnovější mapky tzv. „heroinových cest“ z jihovýchodní oblasti, směřující do západní Evropy.

TRESTNÁ ČINNOST V SOUVISLOSTI S NELAKOHOLOVOU TOXIKOMANIÍ

JUDr. MIROSLAV BORNÍK

I. ČÁST ÚVOD

V České republice jsou v současné době nejvíce zneužívány drogy převážně z domácí produkce. Jde o průmyslové nebo farmaceutické látky, které jsou různými způsoby upravovány k intravenosní (nitrožilní) nebo intramuskulární (nitrosvalové) aplikaci. V poslední době se některé látky zneužívají i perorálně (ústí) nebo šňupáním.. Dosti rozšířeným způsobem, zejména mezi mládeží, zůstává i sniffing (čichání) těkových látek. Značný nárůst je zjišťován zejména v pěstování a zneužívání konopí – MARIHUANY (cannabis sativa) a z něj vyráběného hašiše. Setkáváme se i s opiem vyrobeným un ás. M0ně často jsou zneužívány různé houby, například Lysohlávka kopinatá (Psilocibe semilanceata) nebo Lysohlávka modrající, muchomůrka červená (Amanita muscarie) a podobně. V místech, kde je větší soustředění obyvatel, se již běžně setkáváme i s drogami, které jsou k nám dováženy. Jde především o hašiš, heroin, kokain a LSD. Ty jsou nejčastěji nabízeny v různých klubech mládeže, uzavřených společnostech a podobně.

Trestná činnost související s drogami je vysoce latentní. Většinou není páchána samostatně, ale bývá spojena s majetkovou, násilnou nebo mravnostní trestnou činností. Není výjimkou, ale spíše pravidlem, že je páchána ve skupinách. Úspěšnost odhalování závisí na množství informací získaných v „terénu“. Podle současného vývoje lze předpokládat, že v brzké době se budeme stále častěji setkávat s případy trestné činnosti s mezinárodním prvkem.

Odhalování a vyšetřování uvedené trestné činnosti vykazuje určitá specifika. Jde především o provádění úkonů před zahájením trestního stíhání. Jejich chybné nebo nedostatečné provedení může mít za následek zmaření důkazů, které již v dalším řízení nelze nahradit. To vede k znemožnění postihu pachatele. Nelze vypracovat obecné schéma, které by bylo možné použít při řešení každého jednotlivého případu . Smyslem tohoto materiálu je především stanovit některá praktická doporučení, která by napomáhala pracovníkům policie a ujednotila jejich postup při řešení této problematiky.

POSTUP PRACOVNÍKŮ POLICIE PŘI ZADRŽENÍ A ZAJIŠTĚNÍ TOXIKOMANA.

Problematika zadržení je upravena v prvním a druhém oddílu čtvrté hlavy zákona č. 141/1961 Sb. Ve znění pozdějších zákonů. Zadržení, jako kriminalistický a procesně právní úkon a úkoly z něj vyplývající pro policistu, byly již vícekrát odborně zpracovány. Obecně platné zásady lze v plném rozsahu uplatnit i při zadržení osob, které zneužívají drogy. Zároveň je však nutné přihlídnout k některým zvláštnostem, které souvisí především z odlišnosti osoby toxikomana. Zneužívání drog vede nejen ke změnám somatickým, ale především ke změnám psychickým. Reakce těchto osob na zadržení nebo při jednání s policistou mohou být, a často i bývají, odlišné od normálu. Jde především o sklony k agresivnímu jednání, útěku, náchylnost k sebepoškozování a podobně. Po zkušenostech z předchozích zadržení může dojít k pokusům o zničení důkazů, které má u sebe, varování spolupachatelů a podobně.

Proto je nutné, pokud je to vzhledem k okolnostem konkrétního případu možné zvolit k zadržení vhodné místo a čas. Před samotným provedením úkonu vyhodnotit informace k osobě z hlediska závažnosti spáchaného trestného činu a rovněž posoudit její povahové rysy a vlastnosti a zjevné fyzické a psychické schopnosti. Snažíme se vytvořit si představu, jak

může reagovat na vzniklou situaci. Musíme počítat i s prohlídkou zadrženého ve zdravotnickém zařízení, odběrem tělních tekutin (krve a moči) a pokud bude pod vlivem drog též s jeho hospitalizací.

Krev, jako vzorek biologického materiálu, je vhodná ke stanovení výše hladiny drogy v krvi. Musíme nechat odebrat minimálně 10 ml.

Pro zjištění kvality a množství drogy v organismu je vhodnější moč. Ke znaleckému zkoumání musíme odebrat nejméně 100 ml. Odběru moče dáváme přednost i proto, že jej nelze odmítnout ze zdravotních důvodů. Zajišťování, skladování a odesílání biologických materiálů k toxikologické expertíze je věnována zvláštní kapitola.

Zajištění podle § 14 zákona č. 283/1991 Sb. Lze provést jen v taxativně uvedených případech. Podle povahy případu je pak možné využít i ustanovení §§ 16 a 17 téhož zákona.

Po celou dobu kontaktu s toxikomanem musíme postupovat uvážlivě a ostražitě. Situaci nikdy nepodceňujeme. Dbáme nato, aby zadržený byl po celou dobu pečlivě a nepřetržitě střežen. Nenecháváme s ním o samotě pouze jednoho policistu, ale provádění úkonů a střežení zajišťujeme vždy ještě jedním policistou, a to až do doby jeho propuštění, umístění do CZZ nebo věznice.

Vzhledem k výše uvedenému musíme k provedení úkonů vyčlenit potřebné síly a prostředky. K neplánovanému zadržení přistupujeme se zvýšenou opatrností a s vědomím, že zde může dojít k vyššímu ohrožení policistů i jiných osob.

Před umístěním toxikomana do CZZ je třeba provést jeho důkladnou osobní prohlídku, včetně prohlídky veškerých oděvních součástí a věcí, která má u sebe. V praxi totiž není výjimkou, že má na těle (i v tělních dutinách) ukryté různé věci, jako léky, žiletky, drogy a podobně, s nimiž si může v cele ublížit na zdraví nebo se pokusit o sebevraždu. Byly již zjištěny i případy, kdy měl v oděvu napuštěn koncentrát látky, kterou zneužíval a v cele se silně intoxikoval. Proto osobám umístěným v CZZ musíme věnovat zvýšenou pozornost. Při zadržení více osob zabráníme jejich kontaktu a možnosti domlouvat se.

DOMOVNÍ PROHLÍDKA A PROHLÍDKA JINÝCH PROSTOR A POZEMKŮ.

Dalším důležitým zdrojem k zajištění věcných důkazů je domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků. Podmínky za nichž lze úkony provést a další procesní náležitosti jsou uvedeny v §§ 82 – 85 b trestního řádu. Nesmíme zapomenout ani na postup podle §§ 78 a 79 trestního řádu (vydání a odnětí věci).

Obecně platné zásady pro provádění těchto úkonů jsou podrobně rozpracovány kriminalistickou taktikou, metodikou a též trestním právem procesním. Jde o úkony, které může provést pouze orgán činný v trestním řízení. Před zahájením trestního stíhání je lze provést jen zcela výjimečně a za taxativně stanovených podmínek. Po jejich provedení musí ihned následovat zahájení trestního stíhání podle § 1600 trestního řádu.

Velice důležitá je dokumentace, která musíme věnovat mimořádnou pozornost. Doporučuji, kromě pečlivého a podrobného popisu, i využití barevné fotografie a videozáznamu.

OSOBNÍ PROHLÍDKA A PROHLÍDKA TĚLA.

Při osobní prohlídce mohou být zajištěny věcné důkazy (injekční stříkačky, jehly, filtrační prostředky, roztok určený k aplikaci, léky nebo jejich zbytky, vylouhovaný substrát, různé chemikálie, přístroje k výrobě drog a nebo jejich části atd.), které mohou v důkazním řízení sehrát rozhodující roli. Popis zajištěných věcí musí být proto přesný a vyčerpávající, aby nemohlo dojít k jejich záměně. (Například lahvička-lékovka hnědé barvy se žlutým uzávěrem, na štítku je nápis IPECARIN kapky 10 ml, léková šarže 4 1103887. Je naplněna do dvou

třetin tekutinou tmavohnědé barvy). Pokud je to možné z věci odebereme stopy. Jinak je ale neupravujeme, neoplachujeme a podobně. Vždy je nutné se přesvědčit, o jaké věci se jedná. To je důležité, především pokud jde o chemikálie. U toxikomanů často nalézáme různé kyseliny, velmi toxické nebo vznětlivé látky, které používají při výrobě drog. Všechny věci vhodně zajistíme, aby nedošlo k jejich poškození a co nejrychleji odešleme ke znaleckému zkoumání.

Prohlídka těla by měla být provedena při každém předvedení či zadržení toxikomana. Nedostatkem současné právní úpravy je, že podle zákona o policii lze tento úkon provést pouze při objasňování přestupku (viz. § 24 odst.1, písm.b). Podle § 114 trestního řádu jej může provést jen orgán činný v trestním řízení (viz § 12 odstavec 1,2, a 158 odstavec 3 trestního řádu).

Prohlídku musí provést lékař, který odborně popíše změny, které na těle vznikly v souvislosti s užíváním drog. Například počet vpichů po injekční jehle, jejich umístění na těle, zda šlo o vpichy do svalů či žil, jizvy po zánětech v důsledku nesterilní injekční aplikace, stáří vpichů a podobně. Popis musí být úplný a vyčerpávající. Tyto stopy po určité době zmizí. Proto doporučuji též jejich dokumentování, nejlépe na videozáznam nebo barevnou fotografii.

Samotné užívání drog sice podle současné právní úpravy není trestné, ale výše uvedená dokumentace je pro případné trestní řízení nezbytná. Z počtu vpichů a jejich stáří lze usuzovat na dobu po jakou drogy zneužívá a vyrábí (pokud si vyrábí pro sebe), vyrobené množství, zpracované suroviny a podobně. To je nutné k posouzení výše společenské nebezpečnosti. V trestním řízení totiž musíme prokázat, že vyrobené množství bylo schopno ohrozit život a zdraví. Z těchto informací bude vycházet i znalec při posuzování stupně závislosti osoby na drogách a v konečné fázi i soud při rozhodování o ochranných opatřeních.

OHLEDÁNÍ

Místo, kde dochází k výrobě drog, je v podstatě i místem činu. Proto ohledání ve smyslu ustanovení § 113 trestního řádu je nezbytným úkonem pro zajištění skutečností důležitých pro případné trestní řízení. Při provádění úkonu dodržujeme doporučení kriminalistické metodiky o vyhledávání a zajišťování stop. Ohledání lze provést ještě před zahájením trestního stíhání. Může je provést i orgán činný v trestním řízení.

Provedení dříve uvedených úkonů, zajištění stop, věcných důkazů a jejich vyhodnocení, včetně kvality dokumentace musíme věnovat mimořádnou pozornost. Ve většině případů se totiž jedná o téměř jediné důkazy, jimiž budeme prokazovat spáchání trestného činu. Zajistit musíme veškeré stopy podle obecně platného pořadí (pachové, mikrostopy ...).

Jaké důkazy budeme zajišťovat, bylo již dříve částečně uvedeno. Mimo to se zaměříme na zajištění aparatury k výrobě, nádob v nichž byly nebo jsou chemikálie, léky a obaly od nich, hotové drogy, materiály rostlinného původu, odbornou literaturu, písemné poznámky, návody k výrobě, některé drahé kovy například palladium, které je používáno jako katalyzátor atd. Při zajišťování těchto stop je důležitá jejich přesná dokumentace a to jak písemnou tak i obrazovou formou. I zde lze doporučit použití barevné fotografie. Vhodnější je použití videozáznamu.

V praxi se stále častěji objevují případy, kdy při seznámení se s výsledky vyšetřování nebo až u soudního jednání obviněný uvede, že žádnou ze zajištěných věcí v bytě neměl, donesli je tam policisté aby jej usvědčili z trestné činnosti a podobně. Pokud není přesná dokumentace z domovní prohlídky nebo ohledání, lze jeho tvrzení jen velmi těžko vyvracet. Obvykle jsou pak k soudu jako svědci voláni pracovníci policie, kteří úkon prováděli.

Při popisování nalezených věcí uvádíme pouze vizuální zjištění – barvu, složení, velikost, množství atd. Zásadně se vyvarujeme označovat věci pouze názvy, které nám uvádí

toxikoman. Názvy látek, které uvádí on, dáme do závorky s poznámkou, že takto látky označil. Tím se vyvarujeme toho, že při případném vrácení věcí se nemůže domáhat vrácení určitého druhu chemikálie, kterou sám označil, ačkoliv se ve skutečnosti jednalo o jinou. Cenové rozdíly mezi nimi mohou být totiž značné. Pokud dojde k trestnímu postihu, máme důkaz, že věci u něj skutečně byly, sám je pojmenoval.

Při provádění domovní prohlídky o hledání přísně dodržujeme zásady hygieny a bezpečnosti práce. Můžeme nalézt vysoce toxické látky, účinkující již v nepatrném množství. (V protokolech o domovní prohlídce se lze dočíst :“Vpravo za dveřmi se nachází dvě lahve s neznámou tekutinou. Ochutnáním zjišťuji, že se jedná o vodu.“)

Kromě prohlídky nebo ohledání místnosti může připadat v úvahu provádění těchto úkonů i v otevřeném terénu například pole, zahrada, skleník a podobně, kde mohou být pěstovány rostliny k výrobě drog (cannabis sativa, L- marihuana, mák, durman, blín, rulík, některé druhy hub atd.). V úvahu připadá též prohlídka dopravních prostředků. Zde, zejména pokud se jedná o kamiony, doporučuji spojit se s celním pracovištěm v místě, které vlastní speciální techniku k provedení důkladné prohlídky.

ZVLÁŠTNOSTI VÝSLECHU OSOBY TOXIKOMANA.

Metodika výslechu podezřelých, obviněných i svědků byla již vícekrát podrobně rozpracována v různých publikacích. Doporučení zde uvedená plně uplatníme v plném rozsahu i při výslechu toxikomanů. Pracovník provádějící výslech takové osoby musí být dostatečně připraven po odborné stránce. Toxikoman, který se zabývá výrobou drog bývá v této oblasti značně erudován. (Například toxikoman vyráběl ephedrin z rostliny EPHEDRA VULGARIS – chvojník dvouklasý a z něj pak pervitin. K výrobě pervitinu popsal sedm způsobů včetně chemických reakcí).

To je třeba vzít v úvahu již při přípravě výslechu. Pokud policista, který bude výslech provádět nemá potřebné teoretické znalosti, měl by k výslechu přizvat odborníka, nejlépe chemika-toxikologa.

Výslech musí být podrobný, protokol musí obsahovat údaje potřebné k objasnění všech skutečností důležitých pro trestní řízení. Nelze vypracovat obecně platný návod k postupu při výslechu a ani okruh otázek, na něž má být při výslechu odpovězeno. V každém případě by měly být objasněny skutečnosti :

1. Kdy s výrobou (aplikací) a co jej k tomu vedlo – motiv začal.
2. Zdroj informací o způsobu výroby (aplikace) drog.
3. Kde k výrobě (aplikaci) docházelo, kdo byl přítomen, jména, adresy a podobně. Zde zjišťujeme, zda i u těchto osob nedošlo k trestné činnosti (§§ 188a, 217 trestního zákona a podobně)
4. Jaké množství a v jaké době vyrobil, dovezl... Podrobně popsat způsob výroby, použité látky, zdroj získávání surovin a přístrojů, jak bylo s vyrobenou látkou naloženo a podobně.
5. Způsob získání prostředků na léky, suroviny, přístroje a podobně.
6. Jak výrobu utajoval a proč. V trestním řízení musíme prokázat **úmyslné zavinění**. (Úmysl přímý – chtěl, nebo nepřímý – věděl nebo byl srozuměn s tím, že látku vyrábí bez povolení, viz § 4 písm.a,b trestního zákona). Nemusíme prokazovat, že věděl o jakou látku se jedná. Jde o takzvanou „blanketní normu“ - § 195 trestního zákona.
7. Po jakou dobu, jak často a jaké množství drogy si aplikuje, popsat způsob aplikace a potíže nebo pocity po požití drogy.
8. Jak zneužívání drogy ovlivnilo jeho život, rodinné, pracovní a společenské vztahy.

9. Je-li na zneužívané droze závislý a jak, zda se chtěl sám léčit, uvažoval o tom nebo se o to již pokoušel a s jakým výsledkem. (Otázky č. 7-9 použijeme jak u obviněného, který si drogy vyráběl a aplikoval, tak i u osoby, která si drogy jen aplikovala a spáchala jinou trestnou činnost). V průběhu trestního řízení musíme opatřit podklady pro znalce a zejména pro rozhodování soudu o ochranných opatřeních
10. Zda někdo v jeho okolí věděl o tom, že fetuje, kdo a jak na to reagoval. Jestli o tom věděli například rodiče, zejména u nezletilých a mladistvých a jaká učinili opatření. Podle výsledku pak konáme další opatření, například podle §§ 188a nebo 217 trestního zákona a nebo podle § 158 odstavec 2 trestního řádu.

Mimo uvedeného základního okruhu otázek je potřebné objasnit i další okolnosti, které budou v přípravném řízení zjištěny. U každého případu se musíme zaměřit také na to, zda nedošlo ke spáchání i jiné trestné činnosti, například násilné, mravnostní, majetkové a podobně.

Výslech svědka orientujeme obdobně s přihlédnutím k jeho rozdílnému procesnímu postavení. Rovněž zde platí zásada, že výslech musí být podrobný a přesný, se zaměřením na získání potřebných důkazů k vyšetřovanému případu a poznatků k jiné trestné činnosti.

Závěrem lze poznamenat, že i když má výslech mnohdy rozhodující význam pro celé trestní řízení, o vině obžalovaného a tedy i pro správné konečné rozhodnutí soudu musí svědčit celý řetěz důkazů. Ty je třeba hodnotit jednotlivě i v souhrnu. Povinnosti vyšetřovatele je v přípravném řízení takové důkazy obstarat.

POSTUP POLICISTŮ PŘI DOKUMENTOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI SOUVISEJÍCÍ S DROGAMI.

Podle současné právní úpravy přísluší orgánům policie na úseku boje s drogami :

1. Objasňovat přestupky
2. Vyšetřovat trestné činy

Ad 1)

Pro objasňování přestupků je věcná příslušnost dána ustanovením § 58 zákona ČNR č. 200/1990 Sb. Orgánům policie přísluší objasňovat přestupky podle :

§ 22 – přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu

§ 29 odst.1, písm.ch) - přestupky na úseku zdravotnictví

§ 30 odst. 1 písm. d až h) – přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi (veškeré formy jednání mohou být projednány i v blokovém řízení uložením pokuty do 500,- Kč, viz. § 13 odst. 2 a § 86 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb.

V § 30 citovaného zákona je uváděn název „jiná návyková látka“. Stejný název je používán v § 201 trestního zákona (ohrožení pod vlivem návykové látky) a v § 188 a trestního zákona (šíření toxikomanie). Budeme-li vycházet z komentáře k tomuto ustanovení je pojem „jiná návyková látka“ v § 89 odstavec 13 trestního zákona vysvětlován takto : „Návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobitelné nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování“.

Podle těchto ustanovení je tedy možno jako přestupek nebo trestný čin postihnout i zneužívání takových látek, jejichž držení nebo nakládání s nimi není zakázáno podle § 187 trestního zákona, respektive nařízením vlády ČSR č. 192/1988 Sb.

Ad 2)

V souvislosti s nealkoholovou toxikománií bude nejčastěji přicházet v úvahu trestní postih podle §§ 187, 188, 188a, 201, 201a, 217 a 266 trestního zákona.

§ 187 TRESTNÍHO ZÁKONA – NEDOVOLENÁ VÝROBA A DRŽENÍ OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK A JEDŮ

Skutková podstata tohoto trestného činu vychází ze zásad obsažených v mezinárodních úmluvách, ke kterým se ČSFR připojila. Omamnou, psychotropní látkou nebo jedem se ve smyslu § 187 trestního zákona rozumí pouze látky **taxativně uvedené** v přílohách 1, 3, 4 nařízení vlády ČSR č. 192 ze dne 19.10. 1988, které bylo doplněno nařízením vlády ČR č. 182/1990 Sb., č. 33/1992 Sb. A č. 278/1993 Sb. Pokud je bez povolení manipulováno s látkou, která v přílohách tohoto nařízení není uvedena, nemůže se jednat o trestný čin podle § 187 trestního zákona. /viz. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČSR č. 224 ze dne 30.12. 1988/.

Za omamnou látku se podle stanoviska Nejvyššího soudu ČSR č. Tpj.:87/84 rozvedeného ve zprávě NS ČSR č. Tpj.:54/86 považuje též vodný roztok vyrobený z léku ALNAGON, který je schopný nitrožilní aplikace. Není podstatné, zda k aplikaci došlo, trestná je výroba roztoku. Musíme ale prokázat, že roztok byl schopný nitrožilní aplikace.

Zde se v konkrétní věci jedná o látku uvedenou v přílohách č. 1, 3, 4 nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb. a na základě toho o podezření ze spáchání trestného činu podle § 187 trestního zákona, musíme vyřešit jako otázku prejudiciální – předběžnou. Jde o otázku právní, kterou musí vyřešit orgán činný v trestním řízení a nemůže ji proto pokládat znalci z oboru chemie-toxikologie. Musí být vyřešena dříve, než-li vyšetřovatel zahájí podle § 160 trestního řádu trestní stíhání pro tento trestný čin.

Znalec z oboru chemie-toxikologie bude řešit otázky :

- Jaké látky byly nalezeny v předložených materiálech (nejlépe jejich obchodní název, pod nímž jsou uvedeny v příloze nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb.)
- Jejich složení
- Toxicita- množství schopné usmrtit nebo ohrozit život a zdraví
- Posoudit, zda způsobem, jaký toxikoman uvádí, lze zajištěnou látku vyrobit
- Jaké množství látky mohl popisovaným způsobem, při zpracování určitého množství surovin, vyrobit
- Kolik surovin spotřeboval k výrobě zajištěného množství drogy atd.
- Sdělení znalce, které vzhledem k případu považuje za nutné uvést.

Při obstarávání důkazů se musíme zaměřit na všechny okolnosti a skutečnosti, které tvoří znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 187 trestního zákona. V přípravném řízení musí být prokázána, že obviněný : „Bez povolení vyrobil, dovezl, vyvezl, provezl, jinému opatřil nebo pro jiného přechovával omamnou látku nebo psychotropní látku nebo jed.“

Bez povolení – jde o vyjádření protiprávnosti činu, které má charakter znaku skutkové podstaty. **Musí** se k němu vztahovat **úmyslné zavinění**, které je nutno prokázat. Proto se v přípravném řízení musíme důkladně zabývat subjektivní stránkou, zejména otázkou, zda obviněný **chtěl, věděl** nebo byl alespoň **srozuměn** s tím, že „vyrábí omamné látky, psychotropní látky nebo jed **bez povolení**. Skutečnost, zda obviněný věděl, že se jedná o látku uvedenou v přílohách nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb. prokazovat nemusíme. Neznalost tohoto nařízení se posuzuje jako neznalost zákona samého. Ustanovení § 187 je takzvanou BLANKETNÍ FORMOU. (viz § 195 trestního zákona).

Přechovává – Podle současné právní úpravy je možný postih pro trestný čin pouze tehdy, pokud je omamná látka, psychotropní látka nebo jed přechováván **pro jiného**. Znak skutkové podstaty je naplněn tehdy, pokud osoba měla látku v držení alespoň po dobu několika hodin. (viz Bulletin NS ČSR – trestní část – č. 4/1987 strana 14)

Přechovávání omamných látek, psychotropních látek a jedů **pro vlastní potřebu** nelze podle § 187 trestního zákona postihnout. V tomto případě policista :

Podle § 67 odstavec 2 zákona č. 200/1990 Sb. podá věcně a místně příslušnému obecnímu úřadu návrh na zahájení řízení pro přestupek podle § 29 odstavec 1 písmeno g, neboť došlo k porušení ustanovení § 27 a násl. Nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb. Pokud se jedná o jedy byl porušen § 5 a násl. Téhož nařízení. Společně s návrhem by měl okamžitě předat i zajištěnou látku, kterou osoba podle § 75 odstavec 1 zákona č. 200/1990 Sb. vydala nebo ji byla odňata. Zde je nutno upozornit na to, že rozhodnutí o vydání nebo odnětí věci musí vydat správní orgán. Tomu ji policista předá s návrhem na provedení opatření podle §§ 15 – 18 zákona o přestupcích. Právo k dočasnému zadržení dává policistovi § 64 písmeno c téhož zákona, neboť obstarává potřebné podklady pro řízení o přestupku.

Stejný postup lze uplatnit i v případě, že osoba přechovává uvedené látky pro jiného, ale stupeň společenské nebezpečnosti je u dospělého pachatele nepatrný (§ 3 odstavec 2 trestního zákona), u mladistvého vyšší než malý (§ 75 trestního zákona)

Přestupek podle § 29 odstavec 1 písmeno g lze vyřídit i v blokovém řízení. V tomto případě postupuje policista podle § 86 písmeno c a předá přestupek podle příslušnosti orgánu hygienické služby, který může podle § 13 odstavec 2 uložit blokovou pokutu do 500,- Kč.

Pokud bude policista v jednání spatřovat přestupek podle § 30 zákona č. 200/1990 Sb., vyřeší jej v blokovém řízení sám (viz § 86 písmeno a) a uloží sankci uvedenou v § 11 odstavec 1 písmeno b, d (viz §§ 11 – 18 zákona o přestupcích) nebo podá návrh na zahájení řízení pro přestupek (§ 67 odstavec 2 zákona o přestupcích).

Tyto možnosti nejsou v praxi vůbec využívány a obecně se uvádí, že držení omamných látek, psychotropních látek a jedů pro **vlastní potřebu** nelze podle našich zákonů vůbec postihnout. Přitom například dříve uvedený postup vyřízení přestupku v blokovém řízení orgány hygienické služby je vhodný pro případy, kdy se například celník nebo pracovník pasové kontroly setká při výjezdu kamionu s tím, že řidič má u sebe pro vlastní potřebu několik marihuanových cigaret. Mimo blokové pokuty může být uloženo i propadnutí věci.

K naplnění skutkové podstaty trestného činu podle § 187 trestního zákona dojde jen tehdy, když množství vyrobené látky je schopno ohrozit život nebo zdraví. Také tuto

skutečnost musíme v průběhu trestního řízení prokázat. Proto musíme zjišťovat množství a toxicitu vyrobených látek.

Při rozhodování se o trestním postihu pro pěstování /výrobu/ konopí / marihuana – cannabis sativa L./ musíme vycházet ze skutečnosti zjištěných v každém konkrétním případě. Rostlina Cannabis a pryskyřice z ní je jako omamná látka uvedena v příloze č. 3/III nařízení vlády č. 192/1988 Sb. Pokud je pěstována pro průmyslové nebo zahradnické účely není posuzována jako omamná látka a trestní postih není možný.

Při rozhodování, zda se v konkrétním případě bude jednat o trestný čin podle § 187 trestního zákona, musíme pečlivě hodnotit všechny okolnosti případu ve smyslu §§ 3, 4, 5, a 6 trestního zákona, zejména ty otázky, které souvisí se subjektivní stránkou.

Méně často se v praxi můžeme setkat s tím, že si toxikoman bude pěstovat některé houby například Lysohlávky. Psychoaktivní látkou v nich je PSYLOCYBIN, který je uveden v příloze č. 4/I nařízení vlády ČSR 192/1988 Sb. V těchto případech musíme postupovat stejně jako u rostliny Cannabis, tedy prokázat, že jsou pěstovány pro účely toxikomanie.

Mimo naší produkce jsou odváženy i houby například z Mexika. Po požití asi 8-10 plodnic našich nebo 1-2 dovezených jsou vyvolány halucinace přibližně na 12 hodin. Mimo to se můžeme setkat s tím, že je v mléce máčená muchomůrka červená. Tímto způsobem je z ní louhována účinná látka kyselina iboténová.

Výše uvedené případy jsou zatím spíše výjimkou. V praxi se s nimi setkáváme velmi zřídka. Některé současné poznatky naznačují, že i o tento způsob získávání drog, především pro snadnou dostupnost a problematičnost postihu, začíná být zájem.

§ 187 odstavec 2 trestního zákona

- a) **ve větším rozsahu** – tento termín novela trestního zákona blíže nevysvětluje. Nejde použít ani ustanovení § 89 odstavec 14 trestního zákona /větší škoda – dvacetinásobek nejnižší měsíční mzdy/. Každý případ bude nutno posuzovat individuálně / po dohodě se státním zástupce/, například z hlediska počtu ohrožených osob*, následku který nastal nebo hrozil, množství vyrobené omamné látky, psychotropní látky nebo jedu atd.
- b) **značný prospěch** – nejméně stonásobek nejnižší měsíční mzdy / lze použít § 89 odstavec 14 trestního zákona**/
- c) **těžká újma na zdraví** – viz § 89 odstavec 7 trestního zákona

§ 187 odstavec 3 trestního zákona

- a) více osob – nejméně tří osob, viz vysvětlivky k § 180 odstavec 4 trestního zákona

§ 188 TRESTNÍHO ZÁKONA

Kdo vyrobí sobě nebo jinému opatří nebo přechovává předmět určený k nedovolené výrobě omamných látek, psychotropních látek nebo jedů lze jej postihnout jako pro tento trestný čin.

K naplnění znaků skutkové podstaty je potřebné prokázat, že předmět je schopný výroby, tedy funkční a kompletní. Nemusí být sestaven v jeden celek. Pro zjištění této skutečnosti bude zpravidla nutné přibrat odborníka.***

I k tomuto trestnému činu se vztahuje **úmyslné zavinění**, které je třeba v přípravném řízení prokázat. Ten kdo vyrobí předmět musí vědět nebo být alespoň srozuměn s tím, že je určen k nedovolené výrobě omamné látky, psychotropní látky nebo jedu.

Jednočinný souběh trestných činů podle §§ 187 a 188 trestního zákona je možný. Proto tam, kde jsou pro to zákonné předpoklady, lze pachatele stíhat za oba trestné činy současně.

§ 188 odstavec 2 písmena a,b

srovnej vysvětlivky k témuž z § 187 odstavec 2 trestního zákona

Trestní postih pro přípravu k trestnému činu podle § 7 odstavec 1 trestního zákona je možný jen u § 187 odstavec 2 a 3 a u § 188 pouze u odstavce 3 /viz § 41 odstavec 2 a § 62 odstavec 1 trestního zákona/.

§ 188 TRESTNÍHO ZÁKONA – ŠÍŘENÍ TOXIKOMANIE

Jde o nově vytvořenou skutkovou podstatu, která by měla odstranit mezeru v právní úpravě, kde vzhledem k beztrestnosti samotného zneužívání drog není umožněn postih forem účastenství na něm podle § 10 trestního zákona.

V tomto ustanovení je místo omamných látek a psychotropních látek používán termín JINÁ NÁVYKOVÁ LÁTKA NEŽ ALKOHOL. Tento pojem je v § 89 odstavec 13 trestního zákona vysvětlen následovně : „Návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování“.

Toto ustanovení tedy umožňuje trestně postihnout každého, „Kdo svádí jiného“, ke zneužívání i takových látek, jejichž volné držení a nakládání s nimi není zakázáno podle § 187 trestního zákona respektive v nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb.

* Lze použít komentáře k § 179 trestního zákona /obecné ohrožení/. Musí dojít k ohrožení nejméně 7 lidí tím, že je jim droga předána, prodána a podobně. K její konzumaci dojít nemusí. Nestačí ale samotné „vyrobení“ množství, které by mohlo užít 7 lidí.

** Při výpočtu vycházíme z ceny, za jakou každý jednotlivý výrobce v konkrétním případě drogu prodává.

*** Při ohledání předmětu, pokud není na místě přítomen odborník, doporučuji provést nejprve očíslování jeho jednotlivých částí /nejlépe polepením štítky/ a pak provést fotografickou dokumentaci celého předmětu, přístroje, eventuálně provést i videozáznam. Teprve pak provést jeho demontáž k převozu ke znalecké expertize.

TRESTNÍ POSTIH DRŽBY DROG

JUDr. JAROSLAV POSPÍŠIL

Problém drog, lze říci, že v různých podobách existuje odedávna. Podle mého názoru k největšímu rozšíření drog (tím mám na mysli zejména klasické drogy jako například marihuanu, hašiš, kokain, heroin, LSD a další), dochází zejména v tomto století, kdy se produkce, prodej a následně distribuce drog stává výnosným byznisem.

Před listopadem 1989 existoval problém narkomanů v tehdejší Československé socialistické republice také, i když v jiné podobě, přestože tehdejší představitelé tvrdili, že jde o kapitalistický přežitek, který bude výchovou vymýcen. O svém omylu se mohli všichni přesvědčovat, když vedle původních sniferů čichajících různá ředidla a uživatelů dosažitelných léků se začali objevovat uživatelé braunu, pervitinu a ojedinele kuřáci marihuany, hašiše, či uživatelé „tvrdých“ drog a jejich počet, sice pomalu, ale stále rostl. Samozřejmě s omezenou možností turistiky v zemích za oponou, byla i velmi malá možnost získání těchto drog a tedy i jejich masivnějšího rozšíření v naší republice.

S otevřením hranic a uvolněním možností cestování jak našich občanů do ciziny, tak zejména cestování cizinců do České republiky, dochází k výrazné změně situace ve směru k nárůstu množství a šířky sortimentu drog na našem trhu. Samozřejmě zatím není „dostatek“ narkomanů užívajících klasické drogy, aby pro drogovou mafii zabývající se obchodem s drogami, byl náš trh zajímavý. Proto lze v této chvíli říci, že naše republika je ještě převážně zemí tranzitní, ale velmi rychle se v poslední době stává zemí konečné distribuce pro obchodníky s drogami. Zatím vedoucí postavení na našem trhu zaujímá stále „domácí droga“ pervitin, která se stává žádanou v cizině. Z poznatků policie vyplývá, že v současné době jsou drogy prodávány na trhu v ČR za „dumpingové ceny“, které se blíží téměř 50 % ceny v západoevropských zemích. Z toho vyplývá jednoznačná snaha vytvořit v České republice síť narkomanů – odběratelů a tedy vytvořit trh. (Pro ilustraci uvádím, že podle údajů střediska DROP-IN v roce 1991 heroinová klientele téměř neexistovala. V roce 1992 tvoří osoby závislé na heroinu téměř 60 % nové klientely). Této snaze však zatím stále tvoří překážku nedostatek finančních prostředků mezi narkomany na nákup dražších drog. Zatím stále nejlacinější a tedy nej dostupnější drogou zůstává právě pervitin. Teprve po vytvoření trhu bude možno ceny opět zvýšit.

Tyto trendy lze dokladovat i čísly, když v roce 1993 bylo zajištěno přibližně 3,5 kg heroinu, 12,3 kg kokainu a žádný hašiš, v roce 1994 to již bylo přibližně 26,4 kg heroinu, 17,2 kg kokainu a 500 kg hašiše.

Jak vyplývá z lékařských zdrojů, zvýšil se počet evidovaných narkomanů závislých na pervitinu a heroinu v Praze jen za minulý rok o 40 %. Střízlivě lze předpokládat, že evidovaní narkomané tvoří jen nepatrnou část skutečného počtu závislých osob. Za varovný pak lze označit údaj, že počet prvokonzumentů pervitinu a heroinu ve věku mezi 12-16 roků vzrostl v České republice za uplynulý rok o cca 200 %.

V této souvislosti se musím zmínit o názorech na „legalizaci drog“ v České republice. Především, že osobně jsem zastáncem tvrdého postihu výroby i obchodu s drogami, včetně postihu samotné „držby“ drogy. Na druhé straně však nesouhlasím s extrémními kritiky politického vedení našeho státu pro neuváženou demokracii (tvrdí, že jde o anarchii - například Špígl 23.1.1995 v článku : „HROZBA: DROGA“) a otevření se světu, které podle nich vede k rozšíření drog u nás. Drogy jsou prostě problém celosvětový a jako takový jej

prostě musíme chápat. Nechceme-li žít za ostatním drátem a chceme-li vstoupit do Evropy a mít široké styky se světem, musíme problém drog řešit jako celou řadu jiných problémů, které přináší život.

Současně považuji za potřebné říci, že jsem si vědom, že samotná represe není řešením problému narkomanie. Nicméně se domnívám, přístupy zvolené ve Spojených státech amerických, trestní sazby za obchod s drogami, činnost DEA apod. by pro nás měla být příkladem. Tvzení, že represe v USA také nic nevyřešila, nelze přijmout. Pro porovnání situace v drogové oblasti v ČR a v USA totiž plně platí příměr o rozjetém vlaku, že přibrzdit či zastavit plně naložený již rozjetý vlak jedoucí z kopce je problém. U nás se zatím tento vlak dává do pohybu.

O výrobě a obchodu s drogami snad nemá smysl ani diskutovat a každý jen trochu soudný člověk musí se mnou souhlasit. V případě „držby“ je situace poněkud složitější. Na jedné straně existují předpisy, které upravují velmi striktně výrobu, skladování, evidenci a manipulaci s látkami, které mají charakter drogy. Pro zjednodušení budu dále hovořit pouze o drogách. Na straně druhé však trestní zákon nepostihuje nedovolenou držbu drogy, která je v rozporu s těmito předpisy a někteří odborníci, zejména z řad, zabývajících se léčením drogových závislostí mají snahu buď držbu zcela legalizovat nebo stanovit jakási množství drogy, jejíž držba by byla legální.

Například dne 7.2. 1995 byla v různých sdělovacích prostředcích (Lidové noviny, Telegraf, Práce, Svobodné slovo, Haló noviny a další) zveřejněna řada článků v nichž se uvádí, že vláda je rozhodně proti legalizaci drog. Na druhé straně však bohužel i mezirezortní protidrogová komise hledá cesty k dekriminálnímu narkomanů, kteří drogu mají pro vlastní potřebu a mělo by se stát právě stanovením jistého množství drogy pro vlastní potřebu. A to je podle mého názoru cesta nesprávná. Legalizace nevyřeší ani očekávané zvýšení cen drog na černém trhu, ani kriminalitu, která s obchodem s drogami souvisí a již vůbec nevyřeší dekriminálnímu narkomanů, kteří jsou pouze pasivními uživateli drogy.

Problém totiž je, jak toto množství stanovit. Bude to dávka na jedno použití? Dávka na den, týden nebo rok? Bude to půl gramu, gram, kilogram nebo 10 kilo? Současně také nebude pro jedno použití stejná dávka pro narkomana „začátečníka“ a narkomana v „plné jízdě“. Proto považuji za absurdní názory, směřující ke stanovení jakéhosi minimálního množství drogy pro vlastní držbu z hlediska trestního postihu. Ve svém důsledku by totiž šlo o naprostou legalizaci drog v zemi. Nedovedu si dost dobře představit prodejce na ulici, který bude tak hloupý a bude mít u sebe množství jen o zlomek překračující povolenou hranici.

Obdobné snahy zde byly již v minulosti ze strany prokuratury a zejména soudů, kdy se za nepovoleně držené množství drogy považovalo množství přesahující „letální dávku“. I to je nesmysl, protože letální dávku drogy lze stanovit opět jen ve vztahu ke konkrétní osobě. Zcela jistě bude jiná letální dávka drogy pro 12 letou holčičku o váze 40 kilogramů, která si bude píchat poprvé a pro narkomana ve věku 25 let o váze 75 kilogramů, který užívá třeba až 3 gramy heroinu denně. Ostatně ani tato problematická praxe soudů se neosvědčila.

S mými úvahami souvisí ještě jeden problém. Užívání drog, či narkomanie je považována za nemoc. Osobně s tímto názorem souhlasím jen do určité míry. Položme si otázku – co je nemoc? Je to zjednodušeně stav odlišující se od normálu – zdravého člověka, vznikající nezávisle na vůli nemocného jedince. Z tohoto pohledu pak narkomanií jako nemocí může člověk „onemocnět“ jen tehdy, byla-li mu droga podávána bez jeho vědomí, případně si ji bral

sám nevědouce o nebezpečí které použití drogy přináší a nebo mu droga byla podána násilím. Současně, aby bylo možno říci, že člověk je nemocný, musí mít vůli se léčit a v případě, že se vyléčí (abstinuje), nezačne užívat drogu opět. V případě, že tyto podmínky nejsou splněny nemůže jít o nemoc, ale jde o sebepoškození vědomým užíváním drogy. Z tohoto pohledu se domnívám, že pokud jde narkoman na léčení a jde o léčení první, lze narkomani považovat za nemoc. V případě, že opět začne užívat drogu (což je většina případů), jde již o vědomé sebepoškození a tedy by si měl hradit veškeré náklady léčení.

Z tohoto pohledu proto nemohu souhlasit s názorem PhDr. DOUDY ze střediska Drop-in, že nezvladatelnost návyku na drogu a fakt, že při absenci drogy je narkomanovi nesnesitelně dělají právě z drogové závislosti chorobu. To není pravdou. Za chorobný stav lze považovat pouze vznik závislosti. Nezvladatelnost tohoto návyku a fakt, že narkomanovi je nesnesitelně špatně, jsou jen průvodními jevy. (To bychom u člověka, který má virózu mohli říci, že budeme léčit zvýšenou teplotu, protože zvýšená teplota dělá z virózy chorobu). Odstraníme-li totiž návyk zmizí i průvodní jevy.

Postih samotné držby drogy umožní zejména postihnout pouličního prodejce, který bude mít u sebe i jen jedinou dávku. Lze tak zabránit vzniku, respektive je možno tímto způsobem rozbít existující síť prodejců a bránit tak vzniku rozvinutého organizovaného obchodu s drogou. Zatím tuto možnost podle mého názoru ještě máme. Z praxe jistě všichni víme, že u „velkoobchodníků“ se zajistí jen zlomek množství drog, které jsou vyrobeny a směřují na trh. Z praxe také všichni víme, jak problematické je proniknout k obchodu, v němž půjde o desítky či dokonce stovky kilogramů drogy. Za všech těchto důvodů proto tvrdím, že může a dokonce musí být postižitelná i samotná držba drogy. Podotýkám, že v žádném případě mi nejde o to, aby postihem držby drogy byli postihováni narkomani a vězňice se plnily lidskými troskami.

Pokud jde o zavedení postihu za držbu drogy jako takovou, lze toho docílit jednoduše vypuštěním slov :“ pro jiného..“ v odstavci 1 § 187 trestního zákona. Obavy některých odborníků, že takto by docházelo ke zbytečnému postihu „nemocných“ narkomanů, závislých na drze, či úvahy mezirezortní protidrogové komise – dekriminlizovat držbu drogy narkomanem pro vlastní potřebu, lze podle mého názoru řešit také poměrně jednoduchým způsobem.

Do trestního zákona by bylo vloženo ustanovení § 187a ve znění :

1. Trestný není pachatel, který sám drogu užívá a dopustí se jednání uvedeného v ustanovení § 187 odstavec 1 trestního zákona tím, že drogu přechovává pro vlastní potřebu v množství nepřesahujícím jednorázovou dávku, přihlásí se do evidence Střediska pro léčbu drogových závislostí a do jednoho měsíce nastoupí léčbu.
2. Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na pachatele, který se tohoto jednání dopustí opakovaně a léčení v předchozí době svévolně přerušil.

Drogou se bude rozumět látka uvedená v seznamu, který tvoří přílohu nařízení vlády o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví. Pokud jde o organizaci zabývající se léčením drogových závislostí, může samozřejmě jít o jinou organizaci, nebo organizaci s jiným názvem nebo jejich výčet může být širší. Stejně tak lhůta pro nástup léčení může být upravena v závislosti na možnostech organizací, které se léčením drogových závislostí zabývají. Narkomani totiž hledají různé únikové cesty – mají zejména námitky, že léčebný režim je tvrdý a podobně. Pokud však léčebný režim nebude tvrdý nemá smysl, protože

léčebné středisko by se naopak mohlo časem stát místem, kde budou drogy volně k dostání. A to předpokládám účelem léčby není. O zahájení léčení, jeho průběhu a skončení by byl veden chorobopis. Zajištěná droga by samozřejmě byla odňata a zničena.

V případě aplikace tohoto ustanovení v praxi, policejní orgán, vyšetřovatel nebo státní zástupce, věc před zahájením trestního stíhání, v případě splnění podmínek uvedených v § 187a trestního zákona, podle § 159 odstavec 1 trestního řádu odloží.

I v Případě, že by narkoman při opakovaném deliktu měl být trestně stíhán, existuje možnost v rámci výroku soudu o trestu, upuštění od potrestání při současném nařízení ochranného léčení (§ 72 trestního zákona). Takže námitku o „zbytečné kriminalizaci“ narkomanů, pokud je považujeme za nemocné, nelze akceptovat.

Domnívám se, že tím by byly vytvořeny předpoklady k poměrně dobrému přehledu o osobách drogově závislých a současně by byl vytvořen prostor pro určité donucení k léčbě. Samotné poskytování injekčních stříkaček, jehel, tampónů či kondomů, případně nabízení odvykací kúry a podobně s absolutní dobrovolností při rozhodování o nástupu léčení drogové závislosti, podle mého názoru problém snížení počtu narkomanů nebo spíše udržení tohoto počtu v určité rozumné míře nijak neřeší. V těchto souvislostech by pak mělo smysl uvažovat o zavedení nějakých alternativních programů pro narkomany (například tolik diskutovaný methadonový program).

Současně bych se přimlouval, s ohledem na závažnost jednání, za výrazně tvrdší postih šíření toxikomanie podle § 188a trestního zákona, kde by v prvním odstavci měla být trestní sazba nejméně stejná jako u ustanovení § 187/1 trestního zákona a ve druhém odstavci by měla být trestní sazba stejná nebo alespoň přibližující se rovněž ustanovení §187/2 trestního zákona. Šíření toxikomanie je totiž podle mého názoru stejně nebezpečné a směřuje-li k osobám mladším 18 let snad ještě nebezpečnější než jednání, která postihuje § 187 trestního zákona.

Ke všem těmto závěrům mne vedou právě zkušenosti ze zahraničí, ze zemí, kde bylo dopřáno sluchu zastáncům „legalizace“ drog v jakékoli míře (například Holandsko, Švýcarsko) a kde nyní mají myslím nezanedbatelné problémy s prodejem drog přímo na ulicích, s narkomany, kteří si píchají přímo na ulicích, s vytvářením obrovských komunit narkomanů sjíždějících se z celé Evropy a zabírajících ve městech rozsáhlé oblasti (například Zurich – Letten, kde se v letním období sjíždí až 40 000 narkomanů z celé západní Evropy), kam normální smrtelník nevstoupí a i policisté tam chodí v neprůstředných vestách protože tam dochází k přestřelkám mezi gangy. Každému, kdo horuje pro jakoukoli legalizaci drog u nás bych doporučil, aby se Lettenem prošel mezi zkrvavenými tampóny, jehlami a stříkačkami, které se povalují na zemi, mezi potácejícími se postavami, které mají v žíle zapíchnutou injekční stříkačku a jen si chvílemi přidávají trochu drogy, nebo si prohlédl na zemi ležící schoulené postavy sjetých narkomanů. Jak potom narkomany dostat do míst, kde nejsou nebezpečím, ostudou a veřejným problémem číslo jedna? Jak eliminovat již zavedený a rozšířený pouliční obchod s drogami?

Limitující pro veškeré úvahy o postihu držby drogy by proto myslím měly být dvě otázky, které chci položit závěrem :

1. Chceme účinně chránit děti – nastupující generaci – a celou společnost před problémem užívání drog? Vždyť v roce 1994 se poprvé po mnoha desítkách let narodilo méně dětí, nežli osob zemřelo.
2. Chceme mít obdobu Lettenu například ve Stromovce a na Výstavišti nebo na Kampě či v Petřínských sadech?

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKCE NPDC ÚOOZ S KP P ČR V BOJI PROTI DROGOVÉ KRIMINALITĚ ZA ROK 1994

ZDROJ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA

LUCIUS

Na základě dlouhodobého rozpracování skupiny výrobců a distributorů pervitinu v regionu Karlovarska a Chomutovska, byla v měsíci říjnu 1994 provedena rozsáhlá koordinovaná realizace těchto osob. Bylo celkem zajištěno 11 vybavených laboratoří na výrobu pervitinu, sděleno obvinění pro 53 trestných činů celkem 27 osobám. Bylo zajištěno větší množství chemikálií potřebných k výrobě pervitinu, 36 balení léku SOLUTAN a 79 gramů pervitinu.

BABYLON

Dne 14.8.1994 byla realizovaná skupina 3 občanů České republiky, kteří organizovali dovoz 500 kg hašiše do České republiky s úmyslem vyvést tuto drogu do severských zemí. Zásilka byla zajištěna.

JAK SE VYPOŘÁDAT S NARKOMANIÍ – NÁZORY VEŘEJNOSTI

INSTITUT PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ

Na toto téma bylo počátkem měsíce října 1994 dotazována externími spolupracovníky Institutu pro výzkum veřejného mínění 1 017 osob starších 15 let, představujících reprezentativní vzorek české populace.

Respondenti posuzovali předložených deset nejrůznějších postupů vůči lidem závislých na drogách, výsledky uvádí následující přehled (údaje v %, dopočet od 100% je odpověď „neví“)

	Ano*	Ne**
Stát by měl bránit tomu, aby se do republiky dostávaly drogy ze zahraničí	96	1
Každý narkoman by se měl povinně léčit	94	9
Odvykací léčbu by si měli narkomani platit celou sami, ne z daní ostatních lidí	78	15
Držení drog pro vlastní potřebu by mělo být trestně stíháno	67	20
Občané by měli mít povinnost oznámit lékaři, že někdo z jejich známých je narkoman	59	27
Je lepší, aby narkomani dostávali své nutné dávky drog od lékaře, než aby si je sháněli nelegálně	43	43
Aby se předešlo infekci, měli by narkomani dostávat zdarma injekční jehly a stříkačky	43	46
Narkomanům, kteří se dobrovolně zaevidují, by se mělo umožnit beztrestné držení přiměřeného množství drog pro vlastní potřebu	29	58
Pokud narkoman neškodí jiným, ať si se svým zdravím i životem dělá co chce	33	60
Mělo by se povolit užívání měkkých drog	11	74

* znamená součet odpovědí **rozhodně ano a spíše ano**

** je součtem odpovědí **rozhodně ne a spíše ne**

Z analýzy výpovědí občanů vyplývá : povinnost narkomana je léčit se a příslušné poplatky hradit z vlastních prostředků. Státní orgány a instituce by měly především zabránit přístupu drog ze zahraničí. Dále nepovolit užívání měkkých drog, trestně stíhat držení drog a to i pro vlastní potřebu u dobrovolně se zaevidovaných narkomanů. Vyhraněné stanovisko není na bezplatné poskytování injekčních jehel a stříkaček i podávání nezbytných dávek drog narkomanům v ordinacích lékařů. Svě vlastní přispění občané spatřují v tom, že budou lékaře upozorňovat na narkomana ve svém okolí. Určitou míru spoluzodpovědnosti vidí v tom, že ani v případě, že narkoman neškodí svému okolí, nepohlížejí na užívání drog jako na svobodné rozhodnutí občana a jeho právo dělat si se svým zdravím a životem co sám uzná za vhodné.

Jak bylo možno očekávat, velmi výrazným diferenciacním znakem je věk občanů – s jeho růstem se častěji objevují postoje, které vyjadřují přísné hodnocení tohoto problému. Současně se zvyšuje podíl odpovědí „nevím“.

Ze získaných dat podle jednotlivých let věku vyplývá, že setkání s narkomany, nabitka drog, i vlastní zkušenost s nimi se týkají především mladých lidí do 20 let věku, pak dochází k určitému poklesu a další nastává od 26. roku. To je jednou z příčin jiných názorů u lidí od 15 do 20 let a u populace starší 21 let na to, jak postupovat proti narkomani. U všech

hodnocených postupů vůči narkomanům zastávají mladí lidé od 15 do 20 let liberálnější přístup nežli dospělá populace. Nejvýraznější rozdíly jsou v podpoře bezúplatného poskytování injekčních jehel a stříkaček (mladí 62%, dospělí 40%) a v názoru „pokud narkoman neublíží jiným, ať si se svým životem dělá co chce“ (mladí uvedli odpověď „ano“ v 50%, dospělí pouze ve 28%). Naopak nejbližší jsou souhlasná stanoviska pokud se jedná o povinnou léčbu narkomanů a zákaz prodeje měkkých drog (vždy rozdíl 9 procentních bodů). Téměř totožný je názor na roli státu při ochraně před drogami ze zahraničí.

Další rozdíly souvisí s věkem občanů – liberálnější jsou studenti a učni, přísnější přístup mají naopak důchodci. Z regionálních charakteristik stojí za zmínku razantnější postoje občanů v obcích od 2 do 5 tisíc obyvatel a v západních a hlavně severních Čechách. Naopak určitá benevolence je patrná z postojů lidí ve městech od 20 do 100 tisíc obyvatel – méně častý souhlas s povinností oznámit lékaři narkomana, naopak častěji s tvrzením „když narkoman neublíží, ať si se svým zdravím dělá, chce“ a také s legalizací měkkých drog.

Některé výpovědi lze srovnat s výsledky dotazování v minulém roce. V letošním výzkumu vzrostl souhlas s bezplatným poskytováním injekčních jehel a stříkaček (o 11 procentních bodů) a pokleslo zastoupení názoru, že odvykací léčbu si mají narkomané platit sami (o 6 procentních bodů). Současně ale je častěji zmiňován nesouhlas s poskytováním nutných dávek drog lékaři (o 9 procentních bodů, na úkor odpovědi „neví“). Lze soudit, že v současné době veřejnost projevuje o něco více pochopení pro narkomany, ale současně je možno vidět i postoj „neulehčovat“ jim jejich situaci.

VÝBĚR ZAHRANIČNÍCH INFORMACÍ K PROBLEMATICE DROG

SRN

Spolková vláda podle vyjádření ministra zdravotnictví Seehofera odmítá návrh Spolkové rady „Pomoc osobám, závislým na heroinu, formou lékařsky kontrolovaného výdeje drog, je pouze zdánlivá, neboť se zachovává jejich závislost“. Spolková ministrině spravedlnosti Sabine Leutheusser-Schnarrenbergerová se vyslovila proti tomu, aby z trestního stíhání byla vyjmuta také malá množství tvrdých drog. To by bylo chybné z hlediska bezpečnostní politiky. Ovšem i ve všech těchto případech bude mít přednost terapie před trestem.

V Dolním Sasku bylo přijato rozhodnutí, že za „malé“ množství má být považováno 6 g kanabisových drog. Podle ministrině spravedlnosti nebudou státní zastupitelství v těchto případech zahajovat trestní stíhání. Beztrestnost platí pouze v případech, kdy jsou nalezené drogy určeny výhradně pro vlastní potřebu, nedošlo k ohrožení dalších osob a není veřejný zájem na trestním stíhání. Obchodníci s drogami budou v Dolním Sasku i v budoucnu stíháni se vší tvrdostí.

Süddeutsche Zeitung 26.11. 1994

Bavorský Zemský kriminální úřad (LKA) provedl úspěšný zásah proti mezinárodním pašerákům s drogami. Policisté ve městě Meumakt zajistili 20 kg heroinu a zatkli dva turecké dealery. Droga by podle prohlášení LKA vystačila pro 180.000 injekčních dávek.

Úředníci LKA a kriminální policie v Regensburgu již před týdnem na parkovišti přistihli tureckého obchodníka se zeleninou při předávce 2 kg heroinu svému krajanovi. V automobilu zákazníka bylo nalezeno dalších 18 kg heroinu, které měl Turek ukryté v celkem 34 balíčcích ve dveřích a čalounění.

Süddeutsche Zeitung 13.11. 1994

Počet prvokonzumentů kokainu v Německu v tomto roce stoupl asi o třetinu. Spolkový ministr vnitra Manfred Kanther uvedl, že také u ostatních drog stoupá počet závislých osob. Do konce října zemřelo v SRN na následky konzumace drog 1 275 narkomanů. Vzhledem k tomuto vývoji varoval ministr před legalizací drog. Všichni nezávislí experti národní drogové rady se obávají, že případná legalizace drog by mohla vést k nevypočitatelným rizikům v oblasti rozšíření konzumace drog.

Süddeutsche Zeitung 28.11. 1994

Na Mnichovském letišti vystoupila z letadla těhotná žena z Kolumbie. Skutečnost, že přiletěla z Bogoty do Říma, kde si udělal zastávku, se zdála celníkům podezřelá. Žena neudala žádné důvěryhodné vysvětlení své trasy a proto byla podrobena analýze moči. Tímto postupem však nebylo potvrzeno podezření na pašování drogy v tělních dutinách. V nemocnici Erding již byli lékaři úspěšnější. V žaludku byla zjištěna cizí tělesa, která nakonec byla identifikována jako kapsle s asi 8 g kokainu.

Žena, která se svým nenarozeným dítětem nacházela v nebezpečí života, byla přepravena na toxikologické oddělení kliniky, kde z ní dosud vyšlo 73 kapslí, každá 4 cm dlouhá, silná jako palec a obalená latexem. Celková váha kokainu v kapslích byla 600 g. Toto množství je ve srovnání s obvyklým pašováním v tělních dutinách poměrně velké. Vedle těhotných žen, věnují podle Wilhema Brunse z celního oddělení Vrchního finančního ředitelství v Mnichově, celníci v posledním období pozornost také „jeptiškám“, které často pod svým hábitem pašují různé věci.

Süddeutsche Zeitung 19.11. 1994

RAKOUSKO

Byl připraven jeden z největších protidrogových zásahů rakouských policistů. Před zraky příslušníků protidrogové jednotky se však v okolí Salcburku ztratilo 60 kg heroinu. Policisté, kteří se zúčastnili akce, mluví o nešťastných okolnostech. Po zdánlivě jasném případě následuje „kocovina“.

Policisté byli na místě včas a znali přibližnou dobu transportu zásilky z Německa, včetně popisu dvou pravděpodobných pašeráků, tureckých státních příslušníků. Z Vídně přicestovali specialisté zásahové jednotky pro boj proti drogové kriminalitě, které navíc podpořili salcburští kolegové. Pašeráci se objevili podle plánu a byli „nenápadně“ sledováni. Policie se zásahem čekala, aby odhalila také osoby v pozadí obchodní transakce. Ukázalo se však, že čekání bylo příliš dlouhé.

Der Standard 29.11 a 30.11. 1994

Konzumace kokainu ve Vídni stále stoupá. Předseda vídeňského bezpečnostního úřadu připouští, že počet osob závislých na kokainu je již stejně vysoký jako počet heroinistů. Významný nárůst závislých konzumentů kokainu se předpokládá především mezi prostitutkami a jejich „ochránci“, stejně jako mezi účastníky diskoték a ve snobském prostředí vyšší společnosti. Dále se kokain rozšiřuje v novinářských a uměleckých kruzích.

Max Edelbacher předseda vídeňského bezpečnostního úřadu odhaduje, že roční potřeba heroinu pro vídeňské narkomany je asi 1,8 tuny v tržní ceně 2,5 miliard šilinků. Podobná čísla údajně platí i pro kokain, který je o něco dražší. Evropa je v současnosti kokainem zaplavena.

Der Standard 13.11. 1994

Dva policisté z úřadovny Schwechat byli postaveni mimo službu. Jsou podezřelí, že kokain, zabavený kolegy z protidrogové skupiny, odcizili a případně i konzumovali. Policisté patřili k jednotce, která na letišti Schwechat provádí pohraniční kontrolu.

Kurier 25.11. 1994

„Všichni členové *Rio Connection* jsou již ve vězení“, radoval se plukovník Alfred Rupf, šéf protidrogové jednotky na letišti Vídeň-Schwechat. 5 zatčených mužů údajně do Vídně poropašovalo velké množství kokainu.

Zatčením Karla Sch. Skončila dobrodružná cesta a útěk. 442 letý muž byl při svém přeletu na letišti Schwechat očekáván policisty a nechal se bez odporu zaktnout. Karel Sch. Byl v únoru zadržen s 1 kilogramem kokainu brazilskými policisty v městě Tabatinga, které leží na hranicích s Kolumbií. Z brazilského vězení se mu podařilo utéci a pěšky přešel přes celé území Kolumbie až do Peru. Aby překonal hranice Peru, musel přeplavat řeku Amazonku. K tomuto výkonu dodal Rupf s respektem, že se pašerák nebál ani krokodýlů nebo pirani.

Rakouské velvyslanectví v Limě umožnila Karlu Sch. Návrat domů. Před tím ale vyrozumělo plukovníka Rupfa.

Der Standard 29.11 a 30.11. 1994

ŠVÝCARSKO

Kanton Curych obdrží dalších 2,3 milionů švýcarských franků, které byly zabaveny jako zisk z prodeje drog v Curychu. Peníze ukryly na švýcarských bankovních kontech příslušníci americké protidrogové instituce, kteří sami obchodovali s drogami a byli již v USA odsouzeni.

Z vyšetřování amerických úřadů v roce 1988 vyplynulo, že čtyři úředníci amerického federálního protidrogového úřadu DEA v Kalifornii již od počátku roku 1985 kradli ze skladu DEA zabavené drogy a dále je prodávali.

Neue Zürcher Zeitung 9.11 1994

NIZOZEMÍ

Nizozemí připravuje další širokou liberalizaci své drogové politiky. V Nizozemí se tolerován prodej měkkých drog i když je podle zákona zakázán stejně jako prodej tvrdých drog. Díky těmto liberálním postojům přijíždí do Nizozemí velké množství cizinců. Začátkem listopadu došlo mezi francouzskou a nizozemskou vládou ke sporům. Francie vyhrožovala, že opětně zavede celní kontrolu na nizozemských hranicích, pokud Nizozemsko nebude i nadále pokračovat ve své tolerantní drogové politice.

Süddeutsche Zeitung 20.11. 1994

POLSKO

Podle údajů různých protidrogových institucí se Polsko stalo jedním z největších výrobců amfetaminu v Evropě a zařadilo se i mezi velké producenty heroinu. V zemi působí několik tisíc „domácích laboratoří“, kde se vaří z makovic tzv. „polský heroin“.

Oproti nízké kvalitě polského heroinu odpovídá polský amfetamin všem kritériím světového „černého trhu“. Podle zjištění expertů vyrábí tuto syntetickou drogu přibližně 200 dobře vybavených laboratoří. Podle policejních zdrojů je pravděpodobné, že touto nelegální činností se zabývají chemici, pracující ve zcela legálních laboratořích (instutech či univerzitách). Tito „kuchaři-profesionálové“ mohou policii snadno vyvrátit její podezření z nedovolené výroby drog. Vychází látka syntézy – benzyl-metylketon – je velmi rozšířená chemikálie a také takřka všechny další polotovary pro výrobu amfetaminu mohou být používány i v jiných, čistě vědeckých výzkumech. Prudké zvýšení nabízeného množství snížilo v posledním roce 2,5x cenu polského amfetaminu.

Amfetamin se pašuje z Polska převážně do SRN a do skandinávských zemí. Podle hodnocení německých policejních expertů pochází asi 25 % v Německu zabaveného amfetaminu z Polska. Jejich švédští kolegové se odmnívají, že zejména polský „narkotický průmysl“ stojí v pozadí skupiny 8 pašeráků, zadržených 1. listopadu 1994. Členové skupiny, z nichž bylo 6 polských emigrantů, měli u sebe 10 kg amfetaminu.

Segodnja 22.11. 1994

ALBÁNIE

Sklizeň opia v Iránu, Afghanistanu a Pákistánu dopadla v tomto roce dobře. V minulosti byla tradičně většina heroinu, pašovaná do západní Evropy přes Turecko. Odtud pokračovala přeprava po dálnici, která procházela Bulharskem a bývalou Jugoslávií. Válka v roce 1991 uzavřela tuto dálnici a začaly se využívat severnější trasy. Hlavní z nich vede přes Rumunsko a Maďarsko.

Nyní se trasy opět mění. Zločinecké organizace z Gruzie, Abcházie, Čečenska, Arménie a Azerbajdžánu se přeorientovaly na výnosné pašování drog. Většina produkovaných drog je dosud pašována na západ přes Turecko. Podle policejních zdrojů však dnes vstupují na drogovou scénu především gangy z Albánie, hlavně z jižní provincie Srbska Kosova, které je osídleno etnickými Albánci.

Hlavním cílem drog, přepravovaných po „albánské trase“ je Švýcarsko. Podle Bernarda Soldiniho, vedoucího protidrogového týmu v Lausanne, Albánci z Kosova nyní kontrolují 70% švýcarského drogového trhu.

Vzhledem k tomu, že Albánie má dosud pouze nedokonalý bankovní systém a finanční transakce do Kosova jsou znemožněny sankcemi OSN proti Srbsku, musí albánští zločinci manipulovat s velkými částkami v hotovosti. Podle Observatoire Geopolitique des Drogues, známého francouzského zpravodajského bulletinu, který přináší informace o drogách, většina zisků z obchodu s drogami je použita při nákupu zbraní pro budoucí povstání v Kosovu.

Většina obchodů s drogami je řízena z malého města Aveliki Trnovec, které leží mimo Kosovo, na teritoriu Srbska a jeho obyvatelé jsou etničtí Albánci.

Severnější drogová trasa byla nazvána „polská“. Dopravují se po ní amfetaminy a syntetické drogy. Většina z nich je vyráběna v Polsku, pobaltských státech a Rusku.

Nové trasy přepravy drog nejsou problémem jen pro západní Evropu. Podle odhadů konzumují již 3-4,5 milionů Rusů (2-3% populace) pravidelně drogy. V Praze se počet drogově závislých odhaduje na 10.000 a 20.000 Bulharů si již vyzkoušelo heroin.

The Economist 29.10. 1994

USA

Minulý měsíc se složkám italských a amerických bezpečnostních služeb podařilo zneškodnit důležitou mezinárodní organizaci italských a kolumbijských obchodníků s drogami. Kolumbijci zvolili za sídlo svého vedení „The Famous Original Pizza Rays“ Manhattan, odkud každý měsíc odcházelo přes 50 kg kokainu. Na zákroku se podíleli specialisté z FBI a týmy kriminální policie z Palerma, Reggio di Calabrie a z Říma. Asi 100 osob bylo uvězněno a bylo zabaveno 200 kg kokainu. Poměrně zajímavý je fakt, že uvedená organizace neudržovala kontakty s americkou mafií. Kolumbijští obchodníci zásobovali své partnery na Sicílii a v Kalábrii kokainem. Využívali částečně také rodinu Macri, která ovládá distribuci drog v jižní Itálii. Mezi zatčenými figurují známé osobnosti mafie, členové uvedené rodiny – Vincenzo „U Baruni“ Macri a jeho syn, Marco, který vystřídal vůdce klanu ze sedmdesátých let Antonia Macriho. V rámci operace „Onig“ (což je „Gino“) byl zadržen také Gerlando Caruna, příslušník mocné rodiny, která se zaměřuje na praní špinavých peněz s drogových transakcí. Do roku 1992 tato rodina žila ve Venezuele.

Intelligence Newsletter 3.11. 1994

BOLÍVIE

Bolivijská vláda chce vyhlásit radikální boj proti výrobě drog v zemi. Ministr pro rozvoj Guillermo Justiniano v hlavním městě La Paz prohlásil, že program „Option null“ předpokládá vylidnění části regionu Chapare, kde se pěstuje koka. Přibližně 60.000 rodin, žijících v pěstebních oblastech, má být finančně odškodněno za ztrátu pozemků a jiného majetku a přesídleno. Cílem tohoto programu je také zabránit vzniku gerilových skupin a celkové „kolumbizaci“ státu. V jiných oblastech Chapare chce vláda budovat průmyslové podniky.

Süddeutsche Zeitung 13.11. 1994

KOLUMBIE

Po zániku kartelu z Medellín převzal vedoucí roli v kolumbijském drogovém obchodu kartel Cali. Pro tento kartel je však charakteristický zcela nový styl, který je mnohem méně násilný a obchodně účinnější než metody Escobarových vraždících komand.

RŮZNÉ

Ředitel protidrogového programu OSN (UNDCP) Giorgio Giacomeli má k dispozici přesně 300 spolupracovníků, kteří pilně pracují ve vídeňské hlavní centrále a ve 20 zemích celého světa a musí vystačit z rozpočtem 90 milionů dolarů. Giacomeli sám pak považuje za úspěch už to, že sjednotil dříve si konkurující složky OSN pod „jednou střechou“ a že stále více států podepisuje Vídeňskou protidrogovou konvenci OSN z roku 1988.

Zatímco se diplomaté, ministři a policisté stále radí, dělají obchodníci s ženami, překupníci ukradených automobilů, vyděrači „poskytující ochranu“ podnikatelům, ale především obchodníci s drogami a osoby, zabývající se praním peněz, stále skvělejšími obchody. Se svými obrovskými zisky si drogoví bossové kupují stále větší vliv v politice a ekonomice. Triády v Honkongu, kolumbijský kartel z Cali, italská mafie a její kolegové v Rusku, Japonsku nebo Nigerii dosahují při svých zločineckých aktivitách „tržby“ ve výši 600 až 800 miliard dolarů ročně. To je více, než je roční celosvětový obrat obchodu s ropou. A zisk zločinců činí podle odhadu OSN až 70% dosaženého obratu.

V Evropě dosud obchod s heroinem ovládají především Turci a Jugoslávci. Téměř tři čtvrtiny heroinu konzumovaného v Evropě pochází z Pákistánu. Další část této drogy, která přichází na evropský trh, pochází z Barmy, Iránu, Libanonu a Turecka. Na obchodování s heroinem se dále spolupodílejí především Rusové a Albánci. Podle zprávy ministerstva zahraničí USA SE „Moskva a její okolí stala jedním se světových center obchodu s drogami“.

Naděje policie na úspěch v boji proti obchodníkům s drogami jsou stále nižší také proto, že klasická „drogová trasa“ do Evropy již neexistuje. „Dříve existovala cesta přes balkán a Rakousko“, konstatuje Werner Keuth, šéf rakouské protidrogové jednotky a zástupce Rakouska na neapolském summitu. Dnes se pašují drogy přes Čechy, Polsko, Slovensko a Maďarsko – nebo přes Španělsko, Francii a Nizozemí. „Existuje skutečně mnoho přepravních tras“, tvrdí šéf UNDCP Gicomeli. Aby mohla policie účinně poškozovat obchod s drogami, musela by podle názoru šéfa Interpolu Raymonda Kendala zabavit nejméně 40 % pašovaných drog. Úspěšné policejní akce však podle odhadu expertů postihují v nejlepším případě pouze 10 % ilegálních zásilek.

Velké zločinecké syndikáty už dávno nespolupracují jen při klasických kriminálních aktivitách, jako jsou dodávky drog, krádeže aut nebo obchod s děvčaty. Když italský státní návladní Nicola Gatteri a Andrea Canciani realizovali v listopadu 1993 po dvou letech příprav svou operaci „Evropa 1“, překazili tak zločincům velkou akci. Jihoitalské klany chtěly ve spolupráci se skupinami mafie z Corleone a Palerma a společně s gangy z bývalého Sovětského svazu koupit banku v Sankt Petersburgu. Členové kalabrijského klanu Ndrangheta a sicilského klanu Cosa Nostra cestovali s podobným posláním do Polska a pobaltských států. Pro tyto nákupy měly zločinecké organizace k dispozici v přepočtu více než 24 miliard šilinků.

Tato akce ztroskotala, avšak celkově dosáhla „mafiánská internacionála“ svého cíle. Zvláště intenzivně investovala v Maďarsku a České republice.

Profil č. 47/1994 z 21.11. 1994